

REFORME, EVROPA I GENERALI MRTVE VOJSKE

Srbija i Crna Gora je poslednja zemlja u redu za članstvo u Evropskoj uniji. Zašto smo se našli na začelju? Imamo li političke volje i administrativnog i socijalnog kapaciteta da izmenimo takav položaj? Kako su drugi hvatali korak? Kakav je redosled poteza? Da li opet opštine i gradovi moraju oterati Miloševićev duh koji još vlada Srbijom, mada su ga građani svojom voljom oterali sa vlasti?

Lokalni i pokrajinski izbori u Srbiji definisaće novu političku geografiju u naredne četiri godine. Neke opštine su već načinile veliki iskorak u uvodjenju evropskih standarda u upravi, komunalnim delatnostima, poslovnoj klimi, urbanističkom uredjenju, prekograničnoj saradnji, povezivanju sa evropskim partnerima. Mnoge će u naredne četiri godine postati uzorne evropske opštine. Da li moramo čekati da se Srbija izmeni odozdo ili i državna administracija i politička elita mogu u tome barem da ne smetaju, ako nisu u stanju da pomognu?

Jer, četiri godine od demokratskih promena u Srbiji jedva da je učinjen ikakav napredak u približavanju Evropskoj uniji. Postoje dva razloga koji predstavljaju glavnu kočnicu: neuspeh Srbije i Crne Gore, koje su se dogovorile oko ustrojstva Državne zajednice, da učine da ona zaista i funkcioniše kako treba i nespремnost Srbije za punu saradnju sa Haškim tribunalom. Ukratko, u SCG je očigledan nedostatak političke volje, ali i administrativnog kapaciteta da se napreduje u procesu evropske integracije i naša zemlja je na repu evropske integracije zapadnog Balkana.

S druge strane, građani Srbije i Crne Gore imaju svoju ocenu ovog problema. Naime, u SCG postoji veliki raskorak između izražene spremnosti građana za evropsku integraciju zemlje i ovarajućeg delovanja administracije i političkih stranaka. Dok bi u obe republike preko 80% građana glasalo na referendumu za ulazak u Evropsku uniju, ukoliko bi on sada bio raspisan, samo je 22% u Crnoj Gori i 33% u Srbiji bilo zadovoljno angažovanjem administracije u procesu približavanja EU. Građani su, takodj, vrlo nezadovoljni informisanjem o evropskoj integraciji. Samo 7,4% građana u Crnoj Gori je vrlo zadovoljno svojim znanjem o evropskim integracijama, dok je u Srbiji taj procenat 4,5%.

Svi naši susedi koji se nalaze u različitim fazama pristupanja, tj. pridruživanja EU, u svakoj od ključnih faza postizale su političku saglasnost u svojim parlamentima o predstojećim koracima integracije u EU, čime je omogućeno uskladjeno delovanje Parlamenta i Vlade, koje je bitno doprinelo brzini i efikasnosti procesa približavanja EU.

Trenutna politička situacija u Državnoj zajednici Srbiji i Crnoj Gori ukazuje na niz ozbiljnih prepreka u procesu približavanja Srbije i Crne Gore Evropskoj uniji. Pre svega reč je o odsustvu političkog konsenzusa i nedostatku saradnje između članica Državne zajednice i njenom otežanom funkcionisanju. Donošenje rezolucije o članstvu u Evropskoj uniji kao prioritonom cilju Srbije i Crne Gore i kao Državne zajednice i na nivou republika, koju bi potpisale sve parlamentarne stranke, može biti odlučujući korak u gradjenju društvenog konsenzusa, koji obezbeđuje kontinuitet politike bez obzira na promene vladajućih struktura. Time bi se pokazalo da Srbija i Crna Gora ima jasnu viziju u odnosima sa Evropskom unijom, što bi doprinelo njenom ugledu i jačanju njenih pregovaračkih pozicija.

Ono što ohrabruje je da Evropska unija ne odustaje od nas. I na tome joj treba zahvaliti. Stara Evropa se prilagodila da bi nas prilagodila. U avgustu je predložen „dvostruki kolosek“ za politički i ekonomski deo procesa integracije. Političari su zadovoljni, ali će se u potpunosti pokazati da administrativni kapacitet dramatično nedostaje u obe republike. U julu je Savet Evrope prihvatio sporazum o Evropskom partnerstvu sa SCG, kojim se utvrđuju principi, prioriteti i uslovi koje SCG treba da ispuni u kratkom i srednjem roku, kako bi se ubrzao Proces stabilizacije i pridruživanja. Naš odgovor treba da bude nacionalni plan o ispunjenju zadatah obaveza. EU je pomogla da se prevaziđe jedna barijera redefinisanjem „funkcionalne Državne zajednice“, kako bi u trenutku kada SCG isporuče Hagu generale optužene za ratne zločine proces integracije u EU mogao ubrzano da krene u svim domenima. Ovo je nova šansa koja se ne sme propustiti. Jer, političari i administracija nisu dobili visoke ocene od građana oko pitanja Evropske integracije. A pitanje Evropske integracije je pitanje svih pitanja, jer je to sudbonosni izbor naše zemlje – suštinske reforme ili zaostajanje, radikalizacija i dalje raspadanje zemlje.

Za nedelju dana, građani će odlučiti kako da urede život u svom gradu. Ali, oni će poveriti političkim strankama za koje su se opredelili da preuzmu odgovornost za sudbinu zemlje. Ako je OECD identifikovao softversku industriju kao jedan od potencijalno vodećih izvoznih proizvoda i SCG kao „internet centar Balkana“, ako će narednih dana u Beogradu početi sa radom sekretarijat projekta EU i Svetske banke za razvoj transportne infrastrukture na prostoru zapadnog Balkana, ako se ubrzano integrišemo u regionalno i evropsko energetska tržište, ako nam se otvara prostor za slobodnu trgovinu u regionu i sa EU, ako nam je ponudjeno da postanemo deo jedinstvenog evropskog naučnog i istraživačkog prostora, ako sa malo reda i transparentnosti možemo da nadjemo dobre strateške partnere za nova ulaganja za poslove u zemlji i svetu, ako možemo sa malo volje i truda naše inertne administracije da otvorimo vrata našim građanima da slobodno putuju Evropom, ko će podneti račun za sve propuštene šanse novim generacijama koje ne žele da žive u zatvoru?

KAKO SUSEDI NAPREDUJU KA EVROPSKOJ UNIJI

	Početak Procesa stabilizacije i pridruživa nja	Studija o izvodljivost i	Sporazum o stabilizaciji i pridruživa nju	Podneta kandidatur a za članstvo	Prihvaćena kandidatur a za članstvo	Otvoreni pregovori za članstvo	Broj zaključenih poglavlja	Očekivano članstvo
Hrvatska	DA – 1999.	DA – maj 2000	DA – oktobar 2001.	DA – februar 2003.	DA – april 2004.	NE	0	
Makedonij a	DA – 1999.	DA – jun 1999.	DA – april 2001.	DA – mart 2004.	NE	NE	0	
Albanija	DA – 1999.	DA – januar 2003.	NE	NE	NE	NE	0	
Bosna i Hercegovin a	DA – 1999.	DA – novembar 2003.	NE	NE	NE	NE	0	
Srbija i Crna Gora	DA – 2000.	NE	NE	NE	NE	NE	0	